

Identifikační údaje

| | |
|--------------------------|---------------------------------|
| Lokalita | Klíše |
| Obec | Ústí nad Labem |
| Okres | Ústí nad Labem |
| Kraj | Ústecký kraj |
| Katastrální území | Klíše, kód: 775053 |
| GPS souřadnice | 50° 39' 39.7" 14° 0' 59.3" |
| Německý název | Kleische |
| Vlastnictví | Nezjištěno |
| Kontakt | - |
| Vlastník | - |
| Stav | Srovnán se zemí, bez připomínky |
| Opuštěno | Ne |



Klíše (německy Kleische) je část statutárního a krajského města Ústí nad Labem v České republice, spadající pod městský obvod Ústí nad Labem-město. V roce 2011 zde trvale žilo 6.899 obyvatel.

První písemná zmínka o obci Klíše pochází z roku 1328.[4] Avšak nepřímé zmínky se objevují už z roku 1169, kdy král Vladislav II. věnoval Johanitům obce Bořislav a Hrbovice, ke kterým patřilo i území takzvaných Klíšských hor. Ti vesnici vlastnili až do roku 1454 společně s dalšími, které vznikly na dalších částech zmíněného území. Samostatnost obec získala v roce 1848. Do půlky 19. století se jednalo převážně o zemědělskou vesnici podobnou ostatním v okolí města s cihelnou, vlastněnou rodem Westphalenů, který zároveň vlastnil jako poslední klíšský velkostatek.

Náves, na které stála kaple sv. Floriána, se nacházela v oblasti křížení dnešních ulic Klíšská a Jateční. Již v 70. letech 19. století byly polnosti v dolní části poblíž Předlic rozparcelovány a první továrna v katastrálním území byla sklárna postavená mezi lety 1873 až 1874.

Vývoj pokračoval především v 90. letech zřízením hřbitova na Ovčím Vrchu, stavbou silnic a zahájením výstavby nemocnice.

Roku 1898 byl klíšský velkostatek odkoupen Ústím nad Labem od rodu Westphalenů. Následně byl vypracován urbanistický plán vilové zástavby směrem k Střížovickému vrchu. Naopak v dolní části původní obce poblíž Předlic se pokračovalo s budováním nových továren. Součástí města Ústí nad Labem se obec stala roku 1900.

Židovská komunita

Židovská komunita v Ústí nad Labem existuje od roku 1848. Největšího rozkvětu dosáhla koncem 19. a začátkem 20. století zejména díky přítomnosti dvou význačných rodů Weinmanů a Petschků, které se ve velké míře zasloužily o rozvoj celého města.

Pro zdejší komunitu měly dva po sobě jdoucí diktatury takřka zničující dopad. Část Židů z Ústí emigrovala před druhou světovou válkou, část odešla po odtržení Sudet do vnitrozemí. Náboženská nesnášenlivost však pokračovala i po válce, a i z toho důvodu mnoho ze zbývajících ústeckých Židů emigrovalo.

Židé se na území města nacházeli pravděpodobně již v roce 1556, ale po následném vykázaní se počátky židovského osídlení datují až k roku 1848. Před tímto datem nebylo prakticky možné, aby se Židé usazovali v královských městech. K nejbližším místům s význačnými židovskými komunitami, tak po několik století patřili Teplice, Sobědruhy a Roudnice nad Labem. Mnoho lidí však do Ústí dojíždělo za prací.

Po roce 1848 se zde usadilo zhruba 100 rodin. Mezi lety 1900 a 1938 byl počet židovského obyvatelstva mírně nad celostátním průměrem. Ve 20. letech tu Židovská strana získala přibližně 1,7 % odevzdaných hlasů. V roce 1929 a 1935 přitom v ČSR získala tato strana dvě křesla v Národním shromáždění.

Rostoucí židovská populace měla stále větší tendence ke seskupování se. Díky tomu vznikl roku 1863 náboženský spolek, který měl modlitebnu v rohovém domě ulice Bílinské a Malé Hradební. Židovský (starý) hřbitov byl založen roku 1866 a ve stejný rok koupil nově vzniklý náboženský spolek budovu v ulici Malá Hradební pro stavbu budoucí synagogy.

Zdejší židovská obec pak byla roku 1870 pověřena vedením matrik pro ústecký okres. V 2. polovině 30. let žilo na území ústecko-chabařovického okresu 1.250 osob hlásící se k židovské náboženské obci. Židé byli činní v uhelném průmyslu a provozovali největší továrnu na baterie ve střední Evropě.

Období 2. světové války a komunistický režim měly na židovskou obec zničující dopad.

Nový židovský hřbitov

V roce 1890 zakoupila ústecká radnice pozemky na Ovčím vrchu na Klíši a založilo tu centrální městský hřbitov.

Nový židovský hřbitov byl zřízen jako zvláštní oddělení komunálního hřbitova. Založen byl v roce 1892 a v roce 1924 zde bylo otevřeno další oddělení.

Hřbitov byl poškozen během druhé světové války, avšak pohřby zde probíhaly i v poválečném období. Židovská obec se však potýkala s nedostatkem finančních prostředků, což se projevilo na chátrajícím stavu hřbitova.

Po válce se židovská obec potýkala s nedostatkem finančních prostředků a tak byla nucena uzavřít i židovské oddělení centrálního hřbitova na Ovčím vrchu. Obec neúspěšně žádala o oplocení židovského oddělení hřbitova, který byl nakonec vyhláškou jednotného národního výboru z 22. listopadu 1953 zrušen. Náhrobní kameny ze zaniklého hřbitova byly následně rozprodány (poslední po roce 1980).

Po roce 1980 byl celý komplex komunálního hřbitova vč. židovské části na Ovčím vrchu zrušen a na jeho místě se nachází provozy Spolku pro chemickou a hutní výrobu (Spolchemie).

Počet obyvatel v roce 1930 - 8.256

Počet obyvatel v roce 2011 - 6.899

Zdroj: Wikipedia, Český statistický úřad, Mapy.cz, webové stránky obce/města, Katastrální úřad, Omnium, Památkový katalog

Odkazy:

<https://usti-aussig.net/stavby/karta/nazev/317-kaple-mestskeho-hrbitova-na-ovcim-vrchu>

<https://www.usti-nad-labem.cz/dejiny/obce/ul-9-6.htm>

Fiedler Jiří, Židovské památky v Čechách a na Moravě

Fotogalerie

Technické fotografie